

Interbellum

Antwoordkernen zijn vrijwel nooit volledige zinnen. Antwoordkernen geven alleen aan, wat er beslist in het antwoord moet staan. Het is de bedoeling dat je **eerst zelf** de antwoorden vindt/bedenkt. Daarna maak je er zelf goede **eigen** zinnen van. Pas achteraf controleer je, of je antwoord goed is. Vaak is het geen kwestie van goed of fout, maar van volledig of niet volledig.

Wat zijn de regels voor het maken en nakijken van opdrachten:

Indelen

1. **Voor** in het schrift komen de aantekeningen te staan en ook de uitwerkingen van de aantekeningen
2. **Achterin** het schrift komen de opdrachten te staan

Opdrachten:

3. Alle opdrachten moeten gemaakt worden. De antwoorden moeten in **HELE** zinnen uitgeschreven worden.
4. Je slaat steeds een regel over tussen de opdrachten.
5. Alle antwoorden moeten nagekeken worden:
 - a. Is een antwoord goed, dan zet je met **RODE** pen een voor de kantlijn.
 - b. Is een antwoord fout en je snapt *waarom* je antwoord fout is verbeter je met **RODE** pen.
 - c. Is een antwoord fout en je snapt *niet* waarom je antwoord fout is dan zet je met **RODE** pen een **?** voor de kantlijn. Dat moet je dus vragen in de les.

Soms komt er bij de antwoordkernen **xxx**: dat betekent: zo'n antwoord moet je helemaal zelf bedenken. Vaak gaat het dan om een eigen mening, of een eigen voorbeeld: zoiets kunnen we natuurlijk niet voor je bedenken.

→ betekent: de opdracht is geen vraag. Je moet alleen de opdracht lezen. De vraag komt dan daarna

..... betekent, dat wat op de stippellijn moet, overgenomen moet worden uit het boek.

Zicht op de tijd

1 →

1.1 de bondgenootschappen omvatten alle werelddelen

	Partij1:...Geallieerden.....	Partij 2:...Centralen...
Welke belangrijke landen horen daar bij?	GB, F, RUS, USA	D, Oost-Hong, Turkije

- 1.2 tussen de oorlogen
- 1.3 gevolgen WO I en verklaring WO II
- 1.4 bron 1 centralen, bron 2 geallieerden
- 1.5 xxx

2. xxx

1. De verklaring van Wereldoorlog I

1.1 industrialisatie

1 xxx

1.1.

	2 agrarisch-stedelijke maatschappij	3 Industriële maatschappij
1.Aandrijfkracht	Waterkracht, windkracht, spierkracht	stoom
2.Wonen	Dorpen en enkele steden	steden
3.Werken	Werkplaatsen, boerderijen	fabriekshallen
4.Productiehoeveelheid	Naar vraag	massa
5. Produceren markt of produceren naar vraag	Naar vraag	voor de markt
6.Vervoer	Wagen (getrokken door mens of dier), zeilboot	Stoomlocomotief, stoomboot

1.2 Wat was de aandrijfkracht..... Waar woonden de mensen....

Waar werkten.....

Hoeveel produceerden.....

Wat was het doel van.....

Hoe vervoerden.....

1.3. beschrijvende vragen.

2 natuur, arbeid, kapitaal(-goederen)

2.1 arbeid bijv. door lage lonen uit te betalen

2.2 koloniën

2.3 werktuigen, gebouwen, (=hulpmiddelen bij de productie) Voorbeelden:

xxxxx

2.4 zijn uitgaven moesten lager zijn (<) dan zijn inkomsten (>).

2.5 maximale winst

- 3 migratie van overbodige landarbeiders naar de fabrieken: veel aanbod van arbeiders maakt lonen laag!
 - 3.1 →
 - 3.2 fabrieksarbeid vraagt minder scholing: minder opleiding betekent minder loon
- 4 vrijheid van het individu _ liberalisme
 - 4.1 landsverdediging; politietaken; wegen / infrastructuur
 - 4.2 sociale zorg, medische zorg; milieuzorg, onderwijs (?).
- 5kapitalisme, want kapitalisme gaat ook uit van vrijheid van het individu (in de economie)
 - 5.1 Gunstig, want fabrikanten zijn de sterkere marktpartij
 - 5.2 Ongunstig, want arbeiders zijn de zwakste marktpartij

1.2 imperialisme en nationalisme

- 6 Het uitbreiden van het eigen grondgebied met overzeese gebieden voor goedkope grondstoffen voor de eigen industrie noemen we **imperialisme**.
 - 6.1 GB en F
 - 6.2 Fashoda (Soedan)
 - 6.3 GB wil noord/zuid-verbinding (Kaïro-Kaapstad) en F wil west/oost-verbinding:
het snijpunt ligt bij Fashoda.
- 7 F: sterk Duitsland is bedreiging voor F aan de Rijn
GB:sterke Duitse economie en sterke Duitse vloot is bedreiging voor GB als economisch nr.1 en als zeemacht nr. 1
 - 7.1 sinds 1871 een eenheidsstaat (keizerrijk)
- 8 Hier: overdreven vorm van vaderlandsliefde, komt tot uiting in superioriteitsgevoel/ geldingsdrang t.o.v. andere staten en/of volken
 - 8.1 superioriteit / racisme / overbrengen van christelijke waarden en normen
 - 8.2 **vwo: nationalisme: gedicht getuigt van superioriteit en van overbrengen christelijke waarden en normen (NB! Bij zo'n vraag dien je altijd door middel van citaten je antwoord te bewijzen)**
- 9 →
 - 9.1 F, GB, D, Italië, België
 - 9.2 D, It, B, Sp
 - 9.3 xxx
 - 9.4 België: Belgisch Kongo grenst aan Duitse, Britse en Franse koloniën, zoals België in Europa tussen F, GB en D ligt!
- 10 →
 - 10.1 n-w-n-n-n (w = waarde = hier: naastenliefde/ barmhartigheid)

1.3 bondgenootschappen en bewapeningsrace

11.

	Bondgenootschap: Triple Entente	Bondgenootschap: Driebond
Welke belangrijke landen waren lid volgens de tekst?	F, RUS, GB	D, Oost.-Hon, Italië

- 12 Nee, idee: hoe sterker je bewapend bent, hoe beter je de ander kunt afschrikken
- 12.1 uitleg: ja / nee is nooit een goed antwoord bij open vragen! (gesloten vragen = meerkeuzevraag)
 - 12.2 xxx
 - 12.3 Waarderend: eigen oordeel / afweging.
- Beschrijvend vraagt naar feiten. Verklaring vraagt naar conclusies op basis van feiten.
- 13 Bejubelen van de macht van de drie bondgenoten / de vriendschap tussen de grote 3 benadrukken
- 13.1 Kroon / krans; mantels; vloot
 - 13.2 Links: Rusland. (de vlaggen; de namen in het Russisch alfabet; Rusland: tsarenkroon)
 - 13.3 rechts: Frankrijk. (de kleding: Frankrijk geen kroon, maar krans)
 - 13.4 midden: Engeland (kroon)

1.4 de moord op Franz-Ferdinand

- 14 Alle Serven in één grote Servische staat
- 14.1 plan tot moordaanslag op Oostenrijks-Hongaarse kroonprins
 - 14.2 als één land in een oorlog betrokken wordt, moeten de bondgenoten verplicht volgen.
 - 14.3 sneeuwbaaleffect
15. →
- 15.1 →
 - 15.2 Industrialisatie; imperialisme; nationalisme; bondgenootschappen; bewapeningswedloop
 - 15.3 moord op Franz-Ferdinand

2 Wereldoorlog I

- 1 Beschrijving van de gebeurtenis

- 1.1 toepassing nieuwe technologie op bewapening
- 1.2 negatief: "een ander verschrikkelijk wapen".
- 2 langzame mobilisatie van Russische legers
 - 2.1 xxx
- 3 **wordt werkstukopdracht opgedeeld in 3.1 t/m 3.7**
- 4 kaart Europa veranderde; USA wereldmacht; ontstaan USSR, strenge aanpak van verliezers
 - 4.1 USA en USSR direct
 - 4.2 xxx

3. De vrede van Versailles

- 1 Lloyd George: GB; Clemenceau: F; Wilson: USA
 - 1.1 F
 - 1.2 F en D: haatgevoelens; Westfront op Frans grondgebied [bron 7 en 8]; F en D:
gemeenschappelijke grens; D begon oorlog
- 2 D als enige schuldig betekent een enorm bedrag aan herstelbetalingen!
 - 2.1 verraad van binnenuit tegen Duitse leger. De verraders zijn de ondertekenaars en hun achterban! 2.2
 - verlies *grondgebied*
 - verlies *koloniën*
 - beperking Duits *leger*
 - Saarland voorlopig bij Frankrijk
 - Rijnland gedemilitariseerd
 - Herstelbetalingen
- 3 Wilson = USA: Duitsland (te) zwaar gestraft; zelfbeschikkingsrecht niet echt toegepast
- 4 Sovjet-Unie had vrede met Duitsland gesloten. Verraad volgens de Geallieerden
- 5 →
 - 5.1 ongeschreven, want beeld
 - 5.2 subjectief, want tekenaar wil publiek zijn mening kenbaar maken
 - 5.3 zielige soldaat; afwerende houding van de 'gentleman'= Geallieerde
6. XXX (ZELF ANTWOORDEN ZOEKEN (BELANGRIJK VOOR DE TOETS!))

De Verenigde Staten van Amerika

Zicht op de tijd

- 1 17^e eeuw – East India Company – 18de eeuw – belastingen – boycot – Amerikaanse Revolutie – onafhankelijkheidsoorlog – grondwet
 - 1.1 xxx
 - 1.2 Verlichting (-sidealen) gelijkheid, vrijheid → einde absolutisme → grondwet die burgers tegen de overheid beschermd; democratie

2.

Tijdvak 7 en kenmerkende aspecten	Tekst: Zicht op de tijd
Democratische revoluties	Declaration of independence
Grondwet	'we the people'
Grondrechten	Bill of Rights
Verlichte denken	Trias politica
Verlichte denken	No taxation Without Representation
Ancien Regime	(oude bestuur van) Engeland

- 3 →
 - 3.1 - Uitbouw Europese overheersing, plantagekoloniën en opkomst abolitionisme (tv 7)
 - modern imperialisme dat verband hield met de industriële revolutie (tv 8)
 - 3.2 racisme/ discriminatie, uitleg xxx

4.1 Het ontstaan van de Verenigde Staten van Amerika

1. GB
 - 1.1 xxx
 - 2.1 geschreven, want tekst
 - 2.2 primair, want is tijdens de onafhankelijkheidsoorlog geschreven. De schrijver (Jefferson) heeft die gebeurtenis zelf meegemaakt
 - 2.3 subjectief, want Jefferson wil zijn standpunt kenbaar maken.
- 3 regering boven de regeringen van de deelstaten;
 - 3.1 grote vrijheid voor elke staat, behalve voor de taken die het federale bestuur heeft: buitenlandse politiek / nationale veiligheid en defensie o.a.
 - 3.2 het volk kiest = democratie
- 4 wetgevende macht (congres); uitvoerende macht (president); rechterlijke macht (Hoge Gerechtshof)
 - 4.1 Congres

- 4.2 Senaat ; Huis van Afgevaardigden
- 4.3 Eerste en Tweede Kamer
- 4.4 voorkomt dictatuur / macht van enkelen 4.5 beschrijvende vraag, want vraagt: WAT is de naam / Hoe heet.../ uit WELKE..

4.2 crisis in het bestaan van de jonge Verenigde Staten

5 →

5.1

Stap 2: Verzamelen

Zuidelijke staten = democraten, sterker gezag voor de afzonderlijke staten, plantages, voor slavernij

Noordelijke staten = republikeinen, sterk centraal gezag, industrie, tegen slavernij

Stap 3: Ordenen

	Gebied: Zuidelijke Staten	Gebied: Noordelijke staten
	Democraten :	Republikeinen:
	sterker gezag voor de afzonderlijke staten	voor een sterk centraal gezag
	plantages	industrie
	Voor slavernij	Tegen slavernij

Stap 4

	Gebied: Zuidelijke Staten	Gebied: Noordelijke staten
Voornaamste politieke partij?		
Hoe werd er gedacht over het verdelen van de macht tussen de federale overheid en de afzonderlijke staten?		
Voornaamste middel van bestaan?		
Voor of tegen slavernij?		

Stap 5:

De noordelijke en zuidelijke staten van Amerika verschilden zowel op het gebied van het staatsgezag, als op het gebied van economie

De verschillen zijn zo groot het zuiden was voornamelijk agrarisch, terwijl het noorden industrie als voornaamste middel van bestaan heeft. Ook op politiek terrein zijn de verschillen tussen het zuiden en het noorden groot. Het noorden gaat uit van een sterk centraal (federaal) gezag, terwijl de zuidelijke staten de besturen van de afzonderlijke staten sterker willen zien, dan de federale overheid. Daar komt nog bij dat in het zuiden men positief tegenover slavernij stond. Slavernij was de spil van de plantages, terwijl de industrie gebaat was bij goedkope, vrije arbeidskrachten. Antwoord op de vraag: Hoe groot is het verschil tussen de noordelijke en zuidelijke staten van de Verenigde Staten van Amerika is dan ook dat de verschillen op economisch en politiek terrein zeer groot waren. Ook de verschillende behoeften op het gebied van arbeidskrachten, het zuiden was gebaat bij slavernij en het noorden ij goedkope, vrije arbeidskrachten

Kortom: Het noorden en het zuiden stonden lijnrecht tegenover elkaar. Het verschil was dus groot. Een confrontatie is niet onwaarschijnlijk.

6 Bestuderen xxx

6.1. Hierop is de verdeling van de Verenigde Staten te zien in noordelijke en zuidelijke staten. De ideeën van de noordelijke staten zijn ook al vertegenwoordigd aan de westkust.

Grensstaten. Zij liggen tussen de uitgesproken noordelijke en zuidelijke staten in en hebben nog geen partij gekozen Je zoekt bijvoorbeeld op 'burgeroorlog' Zelf opzoeken

6.2. xxx

6.3. xxx, want

7 →

7.1. Zweep en ketenen

7.2. Deze prent roept medelijden op. De maker zal zeer waarschijnlijk hebben willen pleiten voor het afschaffen van slavernij. Wel of geen slavernij werd de inzet van de strijd tussen de zuidelijke en noordelijke staten.

7.3. Noordelijke: noorden tegen slavernij

7.4. Subjectief, want tekenaar wil medelijden opwekken

7.5. xxx

8 De politieke opvatting, die ervan uitgaat dat het individu volkomen vrij dient te zijn.

Uitgaande van deze gedachte is de rol van de overheid bijzonder klein.

8.1. Het economische systeem, waarbij diegenen die de productiemiddelen (kapitaal, natuur, arbeid) in handen hebben, recht hebben op de winst, noemen wij **kapitalisme**.

8.2. Liberalisme verschaft politieke vrijheid aan de kapitaalbezitters, die zo groot mogelijke winst wilden maken.

8.3. De fabrieksarbeiders. Aangezien zij 'slechts' met hun arbeidskracht een productiemiddel zijn. De eigenaar van de productiemiddelen, de

fabrikant, zal dan ook met het oog op een zo hoog mogelijke winst hun loon zo laag mogelijk houden.

4.3 De Verenigde Staten van Amerika worden een grootmacht

- 9 hoge invoerrechten
 - 9.1 grote binnenlandse markt
 - 9.2 a) lage, omdat groot aanbod van werkwillige arbeiders
b) goedkope, omdat voldoende grondstoffen in eigen land
c) Amerikaanse, omdat goedkoper
 - 9.3 Een grote binnenlandse markt, de beschikking over een enorme hoeveelheid aan grondstoffen, en protectionisme.
 - 9.4 oorzaken, want waardoor
 - 9.5 verklarende vraag (redenvraag), want begint met waarom

- 10 → Lees de bronnen
 - 10.1 Tot oorlog, tot verzet
 - 10.2 Handel in wapens. Met Amerikanen bedoelt hij de blanken.
 - 10.3 Hij verwijt de blanken geen respect te hebben voor de leefwijze van de Indianen.
 - 10.4 Bizon was het voornaamste middel van bestaan. Zonder de bizon verloren de Indianen hun zelfstandigheid.
 - 10.5 Dat land geen privé-bezit kan zijn. Alle mensen hebben nu eenmaal het land nodig om te leven.
 - 10.6 Het land is van (hem) de Indianen en (zijn) hun voorouders.
 - 10.7 Dat de blanken (de kinderen van de Grote Vader) de Indianen lastig vallen en hen allerlei slechts leren. De Indianen vallen de blanken niet lastig!
 - 10.8 De president van de VS
 - 10.9 opdringen van de blanke levensstijl.

- 11 →
 - 11.1 hoog: leg deze conclusie uit m.b.v. toelichting bij vraag 10.9.
 - 11.2 primair, want de uitspraken zijn van Indianen die de gebeurtenissen zelf hebben meegemaakt

- 12 →
 - 12.1 xxx

- 13 werk; vrijheid (van geloof); angst voor oorlog
 - 13.1 verklarende, want waarom = reden
 - 13.2 reden, want waarom vraagt naar meningen, gedachten, gevoelens, wensen.....

- 14 isolationisme
 - 14.1 WO I

14.2 verandering = **discontinuïteit**: t.o.v. isolationisme. Uiteraard is isolationisme continuïteit tot aan 1941.

14.3 aanval op Amerikaanse koopvaardijsschepen en passagiersschip "De Lusitania".

15 NB niet vergeten die sectoren te leren!

15.1 primaire (graanboeren) en secundaire sector (bewapeningsindustrie), toelichting xxx

4.4 De Amerikaanse schijnwelvaart na WOI

16 1Bb; 2Cd; 3Ac; 4Da

17 oorlogswinst

17.1 grotere arbeidsparticipatie van vrouwen (meer vrouwen betaald werk)

18 dat het eten van dit product bijdraagt aan een gezond leven. Dit blijkt wel uit de gezond-ogende moeder en kind en 'prevention'.

18.1 Subjectief, het geeft de mening weer van de verkoper van dit graanontbijt. Het is namelijk reclame. Reclame wordt altijd gemaakt om de consument in het product *te laten geloven*.

18.2 De standplaatsgebondenheid is dus dan ook erg hoog. Hoge mate van beïnvloeding van de verkoper van dit graanontbijt.

19 xxx

19.1 aanbod groot pakket aandelen

19.2 noodzaak tot massaconsumptie leidt tot krediet- en afbetalingssysteem

19.3 kooplust van de Amerikanen

20 welvaart berust niet op werkelijk bezit, maar op geleend bezit.

21 →

21.1 Op de voorgrond kleine, eenvoudige schots en scheefstaande huisjes, gemaakt van afval. Op de achtergrond de grote, sterke en indrukwekkende wolkenkrabbers van Manhattan.

21.2 sociaal

22. tijdelijk ingrijpen van de overheid om de crisis te bestrijden

22.1 bestrijden van overproductie in de landbouw; daling van werkloosheid d.m.v. openbare werken

22.2 openbare werken
22.3 Het is een populair onderdeel. De fotograaf maakt dit met zijn foto duidelijk. Er staan uitgelaten, blijde jonge jongens op. Zij zijn onderweg naar werk in één van de openbare werken, die de werkloosheid moet tegen gaan.

22.4 * middel

* doel

- * middel
- * middel

23. werkloosheid; faillissementen; ontruimingen; afvaldorpen (direct)
23.1 verandering in politiek denken (indirect)
24. gevolgen grijpen in elkaar: daardoor gaat het steeds slechter.

Van Tsaristisch Rusland naar Sovjet-Unie

Zicht op de tijd: 1800-1900

- 1 politieke revoluties \leftrightarrow economische revolutie
 - 1.1 grotere invloed van de burger
 - 1.2 vergelijking
- 2 uitvinding stoommachine
- 3 I is een gevolg van II

4
4.1

	West-Europa	Oost-Europa
Welke samenleving	industrieel	Agrarisch stedelijk
Wie heeft/ hebben de macht?	(rijke) burgers	Keizer (met adel)
Welke regeringsvorm	Timocratie - democratie	Autocratie (aristocratie)
De kloof tussen arm en rijk?	Werd aanvankelijk groter	Groter dan in het westen

- 5 socialisme (voor de arbeiders) en feminisme (voor de vrouwen)
 - 5.1 I is een gevolg van II, want de sociale kwestie kan alleen opgelost worden wanneer de slachtoffers van de sociale kwestie gelijke rechten krijgen. De emancipatiebewegingen zijn dus een reactie op de slechte situatie waarin veel arbeiders verkeren.
- 6 Industrialisatie maakt modern imperialisme mogelijk
- 7 I is een gevolg van II. De emancipatiebewegingen weten de politiek uiteindelijk te overtuigen van de noodzaak te democratiseren.
- 8 over de inrichting van de samenleving
 - 8.1 rijke burgers
 - 8.2 ongelijkheid hoort erbij. De overheid hoeft geen oplossing te verzorgen.
 - 8.3 dankzij de industrialisatie waren zij rijker en belangrijker geworden.
 - 8.4 arbeiders

- 8.5 ongelijkheid is niet natuurlijk. De overheid moet wetten maken om de sociale kwestie op te lossen. Via revolutie of via wetten.
- 8.6 vanaf 1919.

De Sovjet-Unie, een nieuwe grootmacht

5.1 Het ontstaan van het oude Rusland

- 1 Als opvolgers van de Oost-Romeinse keizers
- 2 Afwezigheid van natuurlijke grenzen + aanwezigheid van goed bevaarbare rivieren
 - 2.1 voor meer landbouwgrond en omdat ze ijsvrije havens wilden hebben
 - 2.2 kunnen blijven voeden van de groeiende bevolking en handelsbelangen
 - 2.3 26.1 = verklarende vraag (reden) en 26.2 = verklarende vraag (oorzaak)
 - 2.4 sterke alleenheersers = absolute vorsten
- 3. weinig
Eenheid
alleenheerschappij

5.2 Het bestuur door de tsaren

- 4 monarchie
 - 4.1 autocratie
- 5 Russische kerk (hoge geestelijke door Tsaar benoemd)
Adel (in dienst van de staat)
 - 5.1 Geestelijken waren rijk en machtig
Adel hoefde geen belasting te betalen en mocht als enige grote stukken land bezitten
- 6 1500 – 1917

5.3 De samenleving van het oude Rusland

- 7 + 7.1
- 7.2 Xxx

- 8 xxx
- 8.1 xxx 8.3 oorzaak

5.4 Groei van de oppositie

- 9.

- a een vrije boer zou op zijn eigen grond harder werken en meer voedsel produceren
- b landheren hadden voldoende gratis arbeidskrachten
- c er kwamen meer arbeiders naar de steden nu de voormalige lijfeigenen niet meer gebonden waren aan hun dorpen

10 Nee, want ze hadden grote schulden en hun land was te klein en van slechte kwaliteit

11 Nee, leidde tot scherpere onderdrukking

11.1 xxx

11.2 xxx

12. K. Marx

13 productiemiddelen

13.1 Kapitaal(goederen), natuur en arbeid

13.2 Productiemiddelen in handen van de samenleving (staat)

Tsaar

Arbeiders en boeren

Lijfeigenen

Burgerij:

Kleinhandelaren en ambachtslieden

Adel en geestelijkheid

14.1.

a productiemiddel b

investeren c kapitaal

d bank

14.2 →

14.3 kapitalisten

14.4 platenmaatschappij

14.5 arbeidersklasse (proletariaat)

15 kleine revolutionaire elite

16 Het proletariaat aan de macht

16.1 een samenleving waarin iedereen gelijk is

16.2 xxx

17 land van adel verdelen onder de boeren

17.1 vrijemarkteconomie met weinig overheidsbemoeienis en particulier bezit van de

productiemiddelen

18 →

18.1

	Communisten	Socialistenrevolutionairen	Constitutionele Democraten
Politiek	Via revolutie naar klassenloze maatschappij	Revolutie	democratie
Aanhang/ doelgroep	fabrieksarbeiders	Boeren	Liberale burgers
Economie	Productiemiddelen in handen van gemeenschap. Nadruk op industrie	Nadruk op agrarische (primaire) sector	vrijemarkteconomie

18.2 Willen einde maken aan heerschappij van de tsaar en aan de grote ongelijkheid

6. De geboorte van een nieuwe grootmacht

6.1 Het revolutiejaar 1917 en 6.2 De burgeroorlog

- 1 slechte economie, binnenlandse en buitenlandse tegenstand (burgeroorlog Roden – Witten)
- 2 - angst voor wereldrevolutie
 - schulden van de tsaar werden niet terugbetaald
 - vrede tussen Rusland en Duitsland (verraad)
- 3 →
- 4 geschreven (tekst) – primair (oor- en ooggetuige) – informatief (zoveel mogelijk beschrijvend)
 - 4.1 xxx
 - 4.2 politieke mening is onduidelijk, maar het laat hem niet koud: “maakte indruk” en “overgeven”

6.3 De nieuwe staat onder leiding van de communisten

- 5 Overheidsorganen en partijorganen naast elkaar bestaan
 - 5.1 Eensgezind en efficiënt
 - 5.2 Discussie en kritiek wordt gezien als verdacht
- 6 Gelijk komen met het Westen
 - 6.1 Collectivisatie: kolchozen

- 6.2 met het geld en de arbeiders uit de landbouw kon de industrialisatie betaald worden
- 7 slachten van vee, kippen e.d.
 - 7.1 Eindelijk ging het veel boeren goed (koelakki); zij waren niet bereid om alles weer aan de staat af te moeten staan.\
- 8 →
 - 8.1 vorsten (kroon) , geestelijkheid (kleding) en kapitalisten (geldzak)
 - 8.2 Lenin wilde een wereldrevolutie (hij veegt de HELE wereld schoon. Lenin staat op een WERELDbol)
- 9 →
 - 9.1 →
 - 9.2 geschreven en ongeschreven (tekst en beeld ondersteunen elkaar)
 - 9.3 C2
 - 9.4 hoog
 - 9.5 zeer
- 10 →
 - 10.1 middel
 - 10.2 middel
 - 10.3 doel
- 11 Een plan voor vijf jaar om bepaalde economische doelen te halen
 - 11.1 Tractor, combine, vrachtauto's, elektriciteitscentrales, hoogovens
 - 11.2 →
 - 11.3 Hoog
 - 11.4 Zeer
 - 11.5 Voor, omdat hij wil laten zien, dat de sovjet-economie (man met schep) vooruitgaat, terwijl de Engelse economie (man met kapitalistenhoed) naar beneden duikelt. Kortom: het socialisme doet het beter dan het kapitalisme
 - 11.6 weliswaar snelle industrialisatie, maar de kwaliteit was niet goed
 - 11.7 - Van Rossem wijst op de positieve gevolgen (WO II), maar het boek doet dat niet
 - Van Rossen heeft het over kwaliteit van de producten en noemt de industrialisatie geforceerd, maar de gevolgen voor de arbeiders en boeren blijven onbekend. Die staan juist wel in de leertekst.
- 12 →
 - 12.1 arbeiders
 - 12.2 boeren
 - 12.3 rood is de kleur van het socialisme
- 13 →
 - 13.1 gevolg

13.2 de reden

14 →

- 14.1 de positieve effecten van de collectivisatie – boeren kijken vooruit en lachen, zonnige achtergrond
- 14.2 subjectief (propaganda)
- 14.3 hoog (zeer beïnvloed)
- 14.4 vijand
- 14.5 spin in het web, dik en onderkinnen, bergen geld, gouden ketting, hoge hoed met tanden

15 xxx

7 Duitsland in het Interbellum: 1919-1939

7.1 Duitsland in de jaren twintig

1. Monarchie

1.1 Republiek

2.

Tegenstanders van Republiek van Weimar	Wat wilden zij?
Adel + legerofficieren + oude bureaucratie	Herstel keizerrijk; behoud autoritaire staat
Communisten	Revolutie naar sovjet-model

3 de KPD = Kommunistische Partei Deutschlands. Systeem = kapitalisme: je ziet de arbeider die een einde maakt aan de hoge heren (kapitalisten)

4.

- a Gevolg b
- Gevolg c
- Oorzaak d
- Oorzaak
- e Gevolg

5. →

- 5.1. inflatie
- 5.2. Fransen bezetten Ruhrgebied. Duitse regering roept op tot proteststaking. Betaalt lonen door, drukpersen aan voor geld: inflatie = hier geldontwaarding door geldschepping
- 5.3. geld verdienen is niet handig in de vorm van nietswaardig geld.
- 5.4. laten betalen in natura

7.2 Duitsland in de jaren dertig

Economische en politieke crisis na ineenstorting van de beurs op Wallstreet

6. Amerikaanse leningen aan D in kader van Dawesplan werden opgevraagd

7

Communistisch	b. KPD	B. Arbeiders
liberaal	d. DDP	A. Fabrikanten
socialistisch	a. SPD	B. Arbeiders
Nationaal-socialistisch	c. NSDAP	C. kleine zelfstandigen

8.

a Onjuist b

Onjuist c juist

d Juist

e Juist

f Juist

g Onjuist

h Juist

i Onjuist

9 Staatshoofd

9.1. Gekozen volksvertegenwoordiging / wetgevende macht

9.2. Onenigheid tussen de partijen over aanpak crisis

9.3. Uitschakeling democratie, want gekozen parlement kan niet controleren /kan geen wetten maken

De nationaalsocialistische ideeën

10. - Verheerlijking van geweld, want ik zie wapens

- Eenheid van het Duitse volk, want ik zie alle jongens en meisjes in uniformen kleding en veel vlagvertoon.

- Leiderschap, want ik zie een massa aan het zwaaien. De massa moest geleid worden en de leider moet gediend worden - Racisme. Op de posters staan een jongen en een meisje met typische 'arische' kenmerken

10.1 Leger _ oorlog 10.2 Het moederschap 10.3 xxx 10.4 Dat alle kinderen lid werden van de nationaal-socialistische jeugdbeweging 10.5 Uniform en het individu staat eigenlijk voor een massa = afgebeeld op de achtergrond 10.6/7 beide, tekst en beeld

10.8 Subjectief, de mening van de tekenaar is een nationaalsocialistische mening

10.9/10 Hoog, want het is subjectief

10.11 Primaire, de maker van de posters was 'getuige' van het nationaalsocialistische Duitsland

11. Jood heeft goud (kapitalist), maar doet zich als arme communist voor (sikkel en hamer). Hieruit blijkt de onbetrouwbaarheid / dubbel spel spelen

- 11.1. Mensen beoordelen / veroordelen op basis van uiterlijke/ biologische kenmerken
- 11.2. Racisme speciaal gericht tegen joden
- 11.3. Nee: betreft het hier één synagoge, of is er sprake van een aanval op vele synagogen?

Het in brand steken van een synagoge is niet enige vorm van antisemitisme: je moet ook andere vormen onderzoeken. Dus: de foto hoeft niet representatief te zijn voor het antisemitisme in Duitsland

- 12 Schrijf alle cursieve tekst uit 7.2 (politiek: de nationaalsocialistische ideeën) onder elkaar IN EIGEN WOORDEN en beantwoord dan de vraag.

De nationaalsocialistische oplossing van de economische crisis

13. a Knokploegen op straat b Geheime politie op straat c Propaganda voor nazi's c Waarschuwing
- 13.1 Geen: overdrijven / onderschrift = spot
 - 13.2 beide: beeld + tekst
 - 13.3 Subjectief, want tekenaar wil publiek overtuigen van slechtheid nazi's
14. 1924 I = crisis; na 1929 = crisis: NSDAP groeit in crisissituaties
- 14.1 DVP, DNVP, OP: gaan sterk achteruit. Misschien toch ook KPD, DDP SPD (SPD verliest ook aan KPD)
 - 14.2 Objectief: geeft de feiten
15. →
- 15.1 USA en Duitsland
 - 15.2 Nee: D is economisch gekoppeld aan USA
 - 15.3 Groei Sovjeteconomie
 - 15.4 Geen uitkeringen; directe armoede
- 16 a indoctrinatie = hersenspoelen b terreur = onderdrukking
- c censuur = afschaffing persvrijheid / vrijheid van meningsuiting d propaganda = stelselmatige reclame voor standpunten zin 1 = indoctrinatie zin 2 = terreur; zin 3 = censuur; zin 4 = propaganda 16.1 arbeiders.
- 16.2 Arbeiders worden in hun rechten beknot door nazis (vastgebonden / vastgeketend aan hakenkruis)
- 17 →
- 17.1 onderwijzers / leraren
 - 17.2 nee: vrees voor ontslag/ vervolging
 - 17.3 primair, want de eedafleggers hebben het zelf meegemaakt

18

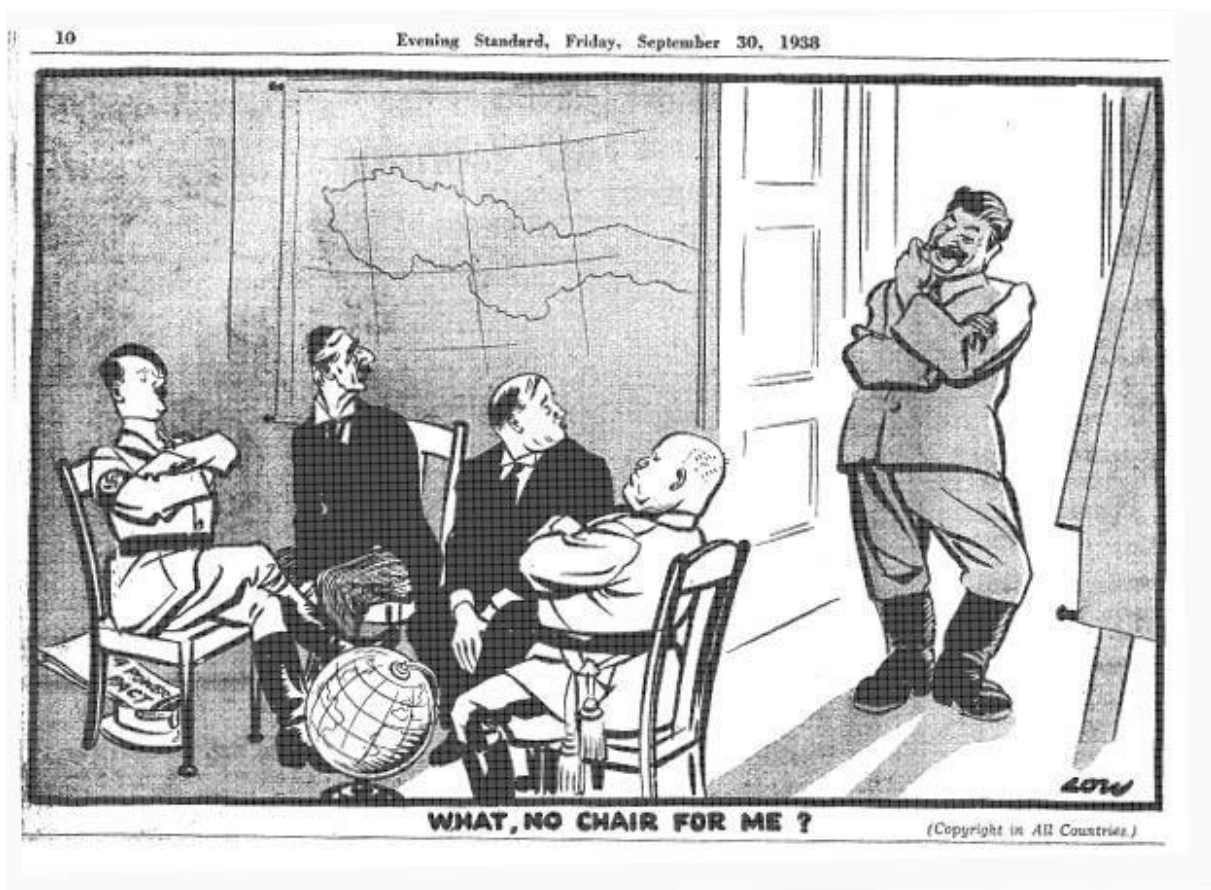
- a niet-joodse kinderen vinden zuivering prima. De joodse kinderen doen toch lelijk en onaardig
- b zuivering gaat nogal gemoedelijk en is een 'natuurlijk' proces. Begint al bij kinderen op school.

18.1 kinderen zijn het makkelijkst te indoctrineren

19.

vragen	Maatregelen tegen Duitsland in Versailles	Maatregelen van Hitler in de jaren 30
Xxx	Beperking leger	Herbewapening 1935
Xxx	Rijnland gedemilitariseerd	Remilitarisering Rijnland 1936
Xxx	Geen Anschluss met Oostenrijk	Oostenrijk binnengevallen 1938
	Grenzen vastgelegd	Verdrag van München 1938
xxx		Aanval op Tsjecho-Slowakije 1939
		Aanval op Polen 1939

• Conferentie van München:

- 1.Hitler (links, D),
- 2.Chamberlain (GB),
- 3.Daladier (F) en 4.Mussolini (rechts,I).
- 5.Stalin (SU) staat in de deur en mag niet meedoen

Bij de conferentie van München werden belangrijke delen van Tsjecho-Slowakije aan Duitsland gegeven.